

SENYALS DE RECUPERACIÓ

El sector turístic preveu un repunt de la demanda interna aquest any

El rècord d'estrangers del 2013 no va beneficiar totes les destinacions, adverteixen els empresaris // Les pernoctacions d'espanyols al novembre i la temporada d'esquí animen els hotelers

EL PERIÓDICO BARCELONA

El 2014 pot ser l'any de l'esperat repunt del turisme interior. Ho diuen, amb prudència, els empresaris turístics, que entreveuen els primers senyals de recuperació dels viatges dels espanyols. Si es confirmés, es tractaria de la guinda del pastís que completaria les bones xifres de turistes estrangers, que fins ara han contrastat la caiguda de la demanda interna a causa de la crisi.

Hotelers i altres empresaris turístics eviten triomfalismes a l'hora de fer balanç del 2013. És cert que es van batre rècords en turisme internacional, com recorda reiteradament el ministre del ram, José Manuel Soria -l'any es va tancar amb uns 60 milions d'arribades de turistes estrangers-, però això ha afavorit sobretot les destinacions vacacionals de sol i platja, mentre que altres zones més dependents del turisme interior s'ho estan passant molt malament, remarquen.

«Ha estat un any de llums i ombres», expressa el president de la patronal hotelera CEHAT, Joan Molas. «Parlar d'any rècord en turisme és parcial, perquè només estàs parlant del 50% de la demanda turística», adverteixen altres fonts del sector. I això sense comptar la retallada de marges i la pujada dels costos. «El 2013 pot ser rècord en entrades de turistes, però no en resultats empresarials», apunten les mateixes veus.

TURISME RURAL // Un exemple que l'auge de visitants estrangers ha tingut un efecte desigual es veu en el turisme rural. Aquesta modalitat d'allotjament depèn fonamentalment dels espanyols, que són al voltant del 85% dels seus clients, recalca Joseba Cortázar, portaveu del portal Toprural. «Malgrat ser bones, les dades d'ocupació dels últims ponts de l'any i la Nit de Cap d'Any no compensaran l'estiu negatiu que vam tenir, de manera que els resultats del 2013 han estat similars als del 2012, amb descensos del 2% en pernoctacions», diu.

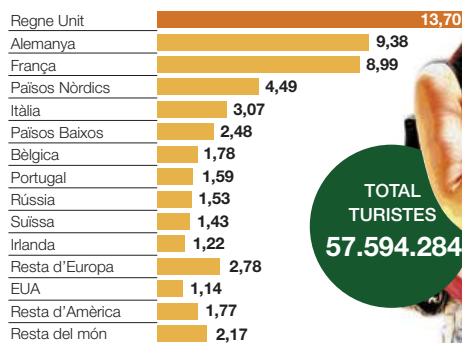
No obstant, els mateixos representants del sector que eviten valoracions triomfalistes per al 2013, sí que veuen canvis en el consum interior que els porta a encarar el 2014 amb més ànim. Al novembre, les pernoctacions hoteleres dels espanyols van augmentar un 12,7% respecte al

L'IMPACTE DEL TURISME A ESPANYA

GENER-NOVEMBRE DEL 2013

Principals mercats emissors

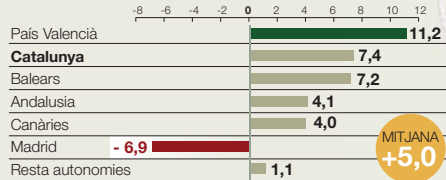
EN MILIONS DE TURISTES

TOTAL TURISTES
57.594.284

Destinacions preferides

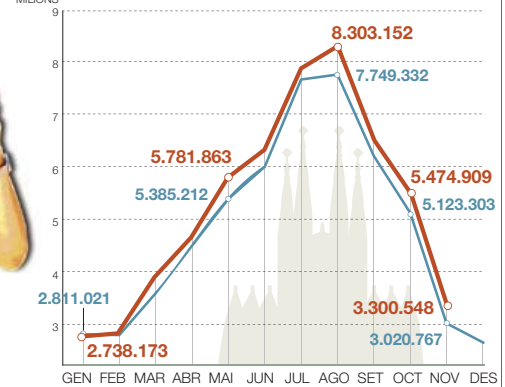
VARIACIÓ INTERANUAL, EN %

Font: Institut d'Estudis Turístics, INE, Banc d'Espanya

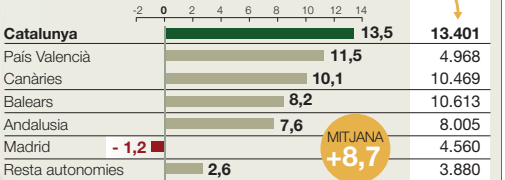
El turisme internacional

TURISTES PER MESOS

Despesa per destinacions

VARIACIÓ INTERANUAL, EN %

EL PERIÓDICO

la tendència

Pisos i oficines que es converteixen en hotels

En els últims anys, Barcelona ha despuntat com a destinació turística, fins a situar-se entre les cinc ciutats europees més visitades. Això ha despertat l'interès dels inversors hotelers, com demostra l'augment de les places d'allotjament. Últimament, els inversors opten per una fórmula d'obrir hotels nous a la ciutat que abans de la crisi immobiliària no els hauria passat pel cap: es tracta de convertir edificis residencials i d'oficines a ús turístic.

«Hi ha pocs hotels en funcionament que estiguin a la venda, i els que ho estan són a preus altíssims, i per això una alternativa és buscar altres edificis en venda i recon-

vertir-los en hotel», explica Jorge Ruiz Andrés, director nacional de CBRE Hotels. Actualment, hi ha estoc d'immobles dissenyats per a ús d'oficines i que ara estan desocupats o donen unes rendes molt baixes, i per tant són més assequibles.

La torre Agbar, per exemple, es convertirà en un hotel de luxe de la cadena Hyatt. I el grup Aqua Hotel va comprar l'antiga seu de l'Incasol

La inversió hotelera a Barcelona va ser de 369 milions el 2013, segons CBRE

al carrer de Còrsega, que era propietat de Zurich Seguros i estava buit. També es porten a terme reconversions d'edificis de vivendes en apartaments.

Segons Juan Gallardo i Roger Serrallonga, socis de BRIC Consulting, el 2014 es continuaran firmanent operacions de reconversió perquè «hi ha una demanda insatisfeta d'hotels i apartaments». De totes maneres, quan el mercat residencial es torni a animar, vaticinen que alguns edificis que ara són apartaments turístics tornaran a ser pisos.

El 2013, les transaccions hoteleres de Barcelona, incloent-hi les reconversions, van arribar als 369 milions d'euros, segons CBRE Hotels, un volum molt superior als 48 milions d'euros del 2012, si bé cal tenir en compte que només la venda de l'hotel W (conegut com a hotel Vela) al fons Qatari Diar ja va costar 200 milions.

mateix mes de l'any anterior -el repunt més alt des del març del 2008- i l'arrencada de la temporada d'esquí va ser bona. «Sembla que està canviant el consum, veiem el 2014 amb esperança», afirma Molas. «Les circumstàncies apunten que el 2014 no serà un any pitjor que el 2013, sinó que serà fins i tot millor», segons José Luis Zoreda, vicepresident executiu de l'associació d'empreses turístiques Exceltur. L'impuls del turisme interior està relacionat amb la situació econòmica del país, i en la mesura en què les perspectives siguin millors, també millorarà el consum dels espanyols.

Les agències de viatges també són molt sensibles pel que fa a la confiança econòmica del país. En aquest sentit, si a principis d'any la previsió de la patronal d'agències de viatges de Catalunya ACAV-UCAVE era de tancar el 2013 amb caigudes en les reserves, ara es bastant més optimista. «Podem deixar enrere tres anys de descensos», diu Martí Sarrate, president d'ACAV-UCAVE. Els espanyols van realitzar al novembre un 5,5% més de viatges (dintre d'Espanya i a

altres països), i s'han sumat quatre mesos d'ascensos, segons l'Institut d'Estudis Turístics (IET).

Pel que fa al turisme internacional, les perspectives segueixen sent de creixement, amb el Regne Unit, França i Alemanya com a principals emissors, i Rússia i els països nòrdics entre els més pròspers. Fins al novembre, el nombre de turistes estrangers a Espanya va augmentar un 5%, però el més important és que la despesa total es va incrementar a un ritme més gran, un 8,7%, segons l'IET, i això va en la línia de captar un turisme de més qualitat. Catalunya –que rep un de cada quatre turistes que visiten Espanya– despunta com a destí líder, amb dades superiors a la mitjana (7,4% més de viatgers i 13,5% més de la despesa total fins al novembre).

PRINCIPAL SECTOR EXPORTADOR // Els ingressos per turisme en el conjunt del país van arribar als 40.100 milions d'euros entre el gener i l'octubre, un 3,3% més que en el mateix període d'un any abans, segons la balança de pagaments publicada pel Banc d'Espanya. «Som el principal sector exportador», destaca Zoreda, que afegeix que l'afluència de turistes estrangers va tenir un efecte important en la generació de divises i va contribuir a rebaixar la prima de risc espanyola. Per aquest motiu, va assegurar el portaveu d'Exceltur, es pot considerar el turisme com el sector «locomotora» que ajudarà a la recuperació econòmica. Aquesta seria la visió *macro* de l'any turístic 2013, si bé en un enfocament *micro* no totes les empreses poden fer un bon balanç de l'any. ≡

Pensar que el turisme és com un recipient que es buida amb la crisi i es reomple quan aquesta cessa és un error. La dràstica reducció de les sortides dels espanyols en els últims anys té el seu origen en la depauperació de nombroses famílies. Havien convertit el viatge i l'oci en un bé de primera necessitat adossat a un pressupost fix, però es van acabar els recursos i va reduir aquesta partida al mínim, a nivells de la dècada de 1990.

En aquest temps de llapis i compàs, d'analitzar informació, gràfics i tendències per dibuixar pos-

És difícil que els viatges domèstics d'abans de la recessió es recuperin aquest mateix any o el pròxim

sibles futurs immediats de creixement, no se'ns acudeixen excessius canvis de comportament turístic dels espanyols per a aquest 2014. No acabem de veure quins grups poden millorar sobtadament que no siguin els mateixos que han mantingut els seus nivells de renda. Ni quines condicions a curt termini poden impulsar-ho. Més aviat contemplem que el nou entorn dissenyat durant els dos últims anys es

Anàlisi

Josep-Francesc Valls
 PROFESSOR D'ESADE

Part del flux turístic tradicional no tornarà

► Pati interior d'un hotel de Lloret de Mar, l'estiu passat.

fonamenta en ingressos globals més baixos de la població. I desgraciadament per al turisme i altres activitats de consum, aquest escenari no ha estat dibuixat per al curt termini. La vuitada apareix en un horitzó molt més llarg.

Per una altra part, les noves demandes no tindran res a veure amb les del passat. Així ho demostra el turisme estranger que prefereix aquesta platja, aquesta ciutat, aquesta ruta, aquest *city break*, aquest aeroport i no els altres. En molt pocs anys, els canvis en la demanda són perceptibles. En la dècada del 2000, l'oferta turística espanyola es basava en la tradicional de platja massiva i barata. S'hi van afegir més apartaments, més platges, més infraestructures, més ciutats i llocs, moltes vegades per mera juxtaposició, que aportaven escàs valor. A l'antiga oferta obsoleta s'afegia nova oferta obsoleta, redundat, enfocada a un client que va deixar de demanar allò fa temps encara que fos barat. No es pot garantir, ni de bon tros, que en algun futur es torni a ocupar tota aquella planta turística. No tot és útil al servei del turisme si no aporta un valor precís i diferencial. Ens hem especialitzat en turisme barat. Però el turista ara ja no ens valora pel que és car o pel que és barat sinó pel valor de l'oferta al preu adequat.

En aquestes condicions, ¿a algú se li acudeix pensar que el 2014 es tornin a omplir els nostres llocs turístics per espanyols de la mateixa

manera que abans de la crisi? Les condicions econòmiques i experiències de moltes ofertes a Espanya o fora –en AVE, en avió, en autobús, en vaixell– prevalen sobre les de més curta distància, cosa que frena el desenvolupament de molts fluxos tradicionals que no tornaran. Això no descarta que puguin produir-se brots puntuals al voltant de determinats llocs turístics que incrementin ràpidament l'ocupació temporal i generin petits espais de millora.

El turisme és l'únic sector capaç de produir les situacions que, encadenades, es convertirien en avançada d'escenaris desitjables. ¿En qui-

Una de les assignatures pendents més importants és aconseguir que el valor s'imposi al preu

nes condicions pot passar? Allà on s'inverteixi un important esforç innovador individual i conjunt; on es conciti lideratge privat; on s'imposi el valor al preu i s'expliciti clarament en l'oferta; on el client sigui convidat a integrar el destí dins del seu circuit *on line* i *off line*; on el turisme sigui una proposta grupal i inclusiva i no d'uns quants; on el sector públic acompanyi però no sotmeti. ≡